

Projektname

Västlänken och Olskroken planskildhet

Dokumenttyp

PM

Ärendenummer

2014/98935

Skapad av

Patrik Lindberg

Filnamn

MPU02-00-025-00-0340

Godkänt av

Kerstin Larsson

Godkänt datum

2016-06-27

Version

—

Prefix

MPU02

Dokumenttitel**PM Avfallshantering**

Innehåll

PM Avfallshantering	3
Avgränsning	3
Trafikverkets styrmekanismer med utgångspunkt från avfallshierarkin	3
Förebyggande	3
<i>Material och varor</i>	4
Förberedelse för återanvändning	4
Materialåtervinning	4
Annan återvinning, t ex energiåtervinning	4
Bortskaffande av avfall	4
Rivning av fastigheter	4
Konstruktioner	5
Ändringslogg	5

PM Avfallshantering

Syftet med detta dokument är att beskriva de krav Trafikverket ställer på sina entreprenörer avseende hur avfall hanteras i enlighet med avfallsförordningen, avfallshierarkin och miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Trafikverkets mål är att genom ett systematiskt arbetssätt ställa krav på sina leverantörer - entreprenörer och konsulter - i upphandlingar, inom bland annat områdena kvalitet, miljö, riskhantering, trafiksäkerhet och elsäkerhet samt arbetsmiljö och sociala krav (TDOK 2016:0032 Kvalitetsstyrning i upphandlad verksamhet – Entreprenad och projekteringstjänster).

För avfallshantering med avseende på rivningsavfall och avfall som uppstår vid olika byggkonstruktioner tillämpar Trafikverket rådande lagstiftning samt i och med anlitaandet av en entreprenör, byggbranschens egna riktlinjer. Dokumentet är ett övergripande dokument som beskriver krav avseende avfallshantering för upphandlade entreprenader och konsulttjänster för både väg och järnväg.

Avgränsning

Med avfallshantering menas i detta dokument endast avfall från rivning och byggproduktion av byggnader och konstruktioner.

Trafikverkets styrmekanismer med utgångspunkt från avfallshierarkin

Avfallshantering utgår från avfallshierarkin som är en prioriteringsordning för förebyggande och förberedelse för hantering av avfall och som anges i ramdirektivet för avfall (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och upphävande av vissa direktiv).

1. Förebyggande
2. Förberedelse för återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Annan återvinning, t.ex. energiåtervinning
5. Bortskaffande

Prioriteringsordningen innebär att man i första hand ska förebygga avfall, i andra hand återanvända det, i tredje hand materialåtervinna det och så vidare. Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.

Förebyggande

Byggsektorns avfall har i Sveriges program för förebyggande av avfall pekats ut som en av de prioriterade avfallsströmmarna. Hantering av avfall inom bygg- och anläggningssektorn är också ett av de prioriterade områdena i den nationella avfallsplanen. Stora vinster kan uppnås genom undvika att tillverka det som blir avfall. På detta sätt undviks onödigt resursslöseri och den miljöpåverkan som skulle ha uppstått vid framställningen av materialet.

Trafikverket använder sig numera av klimatkalkylering (Klimatkalkyl 4.0) i investeringsprojekt över 50 miljoner samt i alla så kallade stora projekt. Denna metod ger möjligheter att på ett tidigt stadi styra upp och välja bästa möjliga material och metod för att begränsa klimatpåverkan. Trafikverket har också i samarbete med andra aktörer på marknaden tagit fram ett instrument för att belysa hållbarheten (SUNRA - Sustainability: National Road Administrations).

Trafikverket har sedan flera år krav och rutiner för hanteringen av farliga ämnen i kemiska produkter. Kraven innebär bland annat att Trafikverkets kemikaliegranskningsfunktion ska granska produkterna. Kemiska produkter som används i Trafikverkets verksamhet finns registrerade och klassade i kemikaliehanteringssystemet Chemsoft.

Kraven för farliga ämnen i kemiska produkter anges i riktlinjen Kemiska produkter – granskningskriterier och krav för Trafikverket (TDOK 2010: 310) samt rutinbeskrivningen Kemiska produkter – granskning av märkningspliktiga kemiska produkter (TDOK 2010:311).

Material och varor

Trafikverket har ställt upp nya krav för farliga ämnen i material och varor, som trädde i kraft den 1 april 2012. Kraven styrs genom riktlinjen Material och varor – krav och kriterier avseende farlig ämnen (TDOK 2012:22). Kraven är till stora delar harmoniserade med kraven för kemiska produkter, men det finns också betydande skillnader.

Några likheter:

- Kriterierna för bedömning är identiska och bygger på BASTA:s egenskapskriterier.
- Utifrån kriterierna kan både kemiska produkter och material och varor klassas i fyra olika grupper A, B, C och D.
- Miljöbalkens produktvalsprincip ska alltid tillämpas så att man i första hand väljer produkter med så liten påverkan på hälsa och miljö som möjligt.

Några skillnader:

- Material och varor ska inte granskas av Trafikverkets kemikaliegranskningsfunktion.
- Material och varor ska inte registreras i Chemsoft.

Förberedelse för återanvändning

Trafikverket ställer i sin upphandling av entreprenör krav på att entreprenören ska ta fram en avfallshanteringsplan enligt avfallsförordningen (SFS 2011:927). Planen upprättas inför rivning och utbyte av byggvaror, samt inför byggproduktion och hanterar material och produkter som blir till avfall vid bygg- och rivningsarbeten. Planen är ett verktyg för att uppfylla avfallshierarkin. Inför upprättandet av en avfallshanteringsplan görs en materialinventering för att entreprenören ska kunna räkna på uppdraget. Trafikverket ställer även krav på att avfallshanteringen ska framgå av entreprenörens projektplan enligt TDOK 2016:0032. Detta innebär att entreprenören i ett tidigt skede kommer att hantera frågor kring avfall och återvinning.

Materialåtervinning

Återvinning av material vid byggnadskonstruktioner och vid rivning av byggnader ligger ofta i entreprenörens egenintresse i och med att det ofta är mer kostnadseffektivt att återanvända konstruktioner vid gjutning, spontning etc. Det går också i linje med byggbranschens egna riktlinjer (Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning, november 2015). Under byggfasen har entreprenören ansvar för avfall som uppstår på plats. Entreprenören ska då föra register över de avfallsmängder som överförs till annan aktör (exempelvis en deponi). Mängderna ska minimeras och återanvändning och återvinning ska underlättas.

Annan återvinning, t ex energiåtervinning

Trafikverket stödjer forskning inom området.

Bortskaffande av avfall

Trafikverket ställer krav på sina entreprenörer (avfallsinnehavaren) i de förfrågningsunderlag som ingår inför anbudsavgivning och kontraktstecknande. Där ställs krav på entreprenör att följa rådande lagstiftning med krav på sortering, transportdokument och mottagningsbevis från deponier. Avfallsinnehavarens ansvar definieras i 15 kap 5 a § miljöbalken. Förfarandet kontrolleras och följs upp av beställaren. Entreprenörerna är skyldiga att vid en kontroll kunna redovisa för hur avfallet hanterats och att rådande lagstiftning efterlevs.

Rivning av fastigheter

Inom projektet kommer fastigheter att rivas.

Konstruktioner

Ett flertal konstruktioner kommer att rivas utmed linjen.

Ändringslogg

Version	Datum	Ändring	Godkänt av